

ONTWIKKELINGEN EN DILEMMA'S IN DE PSYCHIATRIE

Frans Zitman. Knippen in de ziel. Amsterdam: Boom uitgevers, 2018. 288 pagina's. ISBN paperback 9789024419241, e-book 9789024421503. Prijs paperback € 24,95, e-book € 15,95.

Frans Zitman, emeritus hoogleraar psychiatrie, beschrijft ruim een eeuw psychiatrie vanuit filosofisch perspectief. De relatie tussen hersenen en geest staat hierbij centraal. Het boek biedt een goed overzicht van de ontwikkelingen in de psychiatrie en van de dilemma's door de tijd heen. Vele aspecten komen aan de orde, zoals het biomedisch model, de psychosomatiek, de antipsychiatrie, de narratieve psychiatrie en de nieuwe ggz.

De bloeiende psychiatrie is in crisis. Terwijl de zorgvraag toeneemt, kunnen psychiaters het maar moeilijk eens worden over de visie op hun vak. De psychiatrie kent verschillende richtingen waarvan de vertegenwoordigers allemaal op hun eigen manier aankijken tegen mensen met psychiatrische ziekten. Ontstaan deze door hersenafwijkingen of gaat het om een zieke geest? Of is er helemaal geen sprake van een ziekte en ligt de oorzaak in de maatschappij? Ook over de vraag waarom iets wel of niet werkt, bestaat nog veel onduidelijkheid. Pillen, psychotherapie, of beide? Of is het juist de empathische relatie die therapeutisch werkt? De crisis in de psychiatrie weerspiegelt zich in de praktijk, vooral in de verschillende visies op effectieve interventies. Onderzoeken hiernaar passen vaak binnen één stroming en laten weinig ruimte voor relativering. Volgens Zitman is dat een gemiste kans. Hij stelt: 'Tussen wat je hersenen doen en wat je subjectief ervaart bestaat een kloof die de discussie tussen de richtingen voedt. Erken deze "explanatory gap", ga de dialoog aan en werk samen.' Zitman neemt ons mee terug in de tijd en laat zien hoe filosofen van invloed zijn geweest op de psychiatrie. De filosofische beschouwingen zijn boeiend en helpen ons de achtergrond van de psychiatrie beter te begrijpen. In het boek ontbreken aanknopingspunten voor de dagelijkse praktijk, maar voor de liefhebbers is het een zeer interessant, makkelijk leesbaar boek dat tot nadenken stemt. ■

Ietje de Vries

WAARDERING: ●●●●●